СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ
Факултет „Производствен и търговски бизнес“
Катедра „Аграрна икономика“

МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО И РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Свищов, 4 октомври 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 35 години от създаването на катедра „Аграрна икономика“ и е част от научните форуми, отбелязващи 83 годишнината на Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2019

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Почетен председател:
Доц. д-р Иван Марчевски – Ректор на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов
Председател:
Доц. д-р Марина Николова – Ръководител катедра „Аграрна икономика“
Членове:
Доц. д-р Маруся Линкова
Доц. д-р Виолета Блажева
Доц. д-р Наталия Неделчева
Гл. ас. д-р Радка Ненова
Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева
Гл. ас. д-р Илияна Кръстева
Ас. д-р Пламен Петров
Докторант Боряна Георгиева

МЕЖДУНАРОДЕН РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:
Проф. д-р ик. н. Сергей Горлов (Русия)
Членове:
Проф. д-р ик. н. Сергей Охрименко (Молдова)
Проф. д-р ик. н. Антонина Ряховская (Русия)
Проф. д-р Маджди Осман (Египет)
Проф. д-р Нидал Шабан (Ирак)
Проф. д-р Dragan Petrovic (Сърбия)
Проф. д-р Sonja Jovanovic (Сърбия)
Доц. д-р Йоана Панагорец (Румъния)
Доц. д-р Марина Николова (България)
Доц. д-р Маруся Линкова (България)
Доц. д-р Bahodirjon Nosirov (Узбекистан)
Доц. д-р Ziyoydin Israilov (Узбекистан)

Научен секретар:
Доц. д-р Маруся Линкова
Технически секретар – Мария Чонова

Публикуваните материали са рецензирани. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете.

ISBN 978-954-23-1762-3

СЪДЪРЖАНИЕ

Доц. д-р Марина Николова, Доц. д-р Маруся Линкова
ТРИДЕСЕТ И ПЕТ ГОДИНИ КАТЕДРА
“АГРАРНА ИКОНОМИКА”.....7

Организация и управление на инвестициите и иновациите в агросектора

Профессор, доктор экономических наук Ряховская Антонина Николаевна
СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО РОССИИ: ВОЗМОЖНОСТИ
ДЛЯ ОПЕРЕЖАЮЩЕГО РАЗВИТИЯ.....25

Doctor of Science, Professor Sergei Mihajlovic Gorlov, Gorshenin Alexander Yuryevich, Assistant professor, Syromyatnikov Denis Aleksandrovich
МЕТОДОЛОГИЯ АНАЛИЗА ПРОБЛЕМ УПРАВЛЕНИЯ
РАЗВИТИЕМ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА 40

Dr. Abduaziz Abduvasikov, Dr. Bahodirjon Nosirov
THE EVOLUTION OF AGRICULTURAL MARKETS
OF UZBEKISTAN 48

Доц. д-р Гена Велковска
ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА И ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ
ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА В КОНТЕКСТА
НА СТРОИТЕЛСТВОТО ВЪРХУ ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ.....56

Доц. д-р Искра Маринова Пантелеева
НАУЧНА И ИНОВАЦИОННА ПОЛИТИКА – НЯКОИ
СЪЩНОСТНИ АСПЕКТИ.....63

Доц. д-р Виолета Блажева
КРИЗИТЕ В АГРАРНИЯ СЕКТОР 70

Гл. ас. д-р Радка Ненова
ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИНОВАЦИИ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО
ОТ ЧЕТВЪРТО ПОКОЛЕНИЕ 76

Гл. ас. д-р Елица Лазарова
ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ ТЕОРИЯТА
НА ОГРАНИЧЕНИЯТА В АГРОБИЗНЕСА 82

Гл. ас. д-р Явор Станев
СЕЛСКОТО И ГОРСКОТО СТОПАНСТВО
В КРАЙДУНАВСКИЯ РЕГИОН 91

Гл. ас. д-р Милен Динков
ИНОВАЦИИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА КОНКУРЕНТНО
И ПРИОБЩАВАЩО ЗЕМЕДЕЛИЕ 97

Доктор по икономика Михаил Билев
ПРОБЛЕМИ И ВЪЗМОЖНОСИ ЗА РАЗВИТИЕ НА
ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КООПЕРАЦИИ В БЪЛГАРИЯ 105

Докторант Валери Велковски
ПАРЦЕЛАРНИТЕ ПЛАНОВЕ И ТЯХНАТА РОЛЯ
В АГРОУСТРОЙСТВЕНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ 114

Студент Веселин Иванов
СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ ПРИ РАЗВИТИЕТО
НА ФАМИЛНОТО ЗЕМЕДЕЛСКО СТОПАНСТВО 123

Предприемачески инициативи и възможности за диверсификация в агробизнеса

Доц. д-р Теодора Филипова
СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА НЕОБХОДИМИТЕ ТЪРГОВСКИ
КОМПЕТЕНЦИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЖЕНСКО
ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО В ИТАЛИЯ И БЪЛГАРИЯ 133

Доц. д-р Христо Сирашки
ТВОРЧЕСТВОТО В ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ 139

Доц. д-р Галина Тодорова
СЕЛСКОСТОПАНСКАТА АВИАЦИЯ-АКТИВЕН ПОМОЩНИК ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО В РЕГИОН ПЛЕВЕН 145

Гл. ас. д-р Илияна Кръстева
ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ПАЗАРА НА РАПИЦА 152

Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева
ДОХОДИТЕ - НЕОБХОДИМОСТ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКА УСТОЙЧИВОСТ 158

Гл. ас. д-р Любка Илиева
ИЗСЛЕДВАНЕ ЗНАЧЕНИЕТО НА ТУРИЗМА ЗА РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 163

Гл. ас. д-р Венцислав Перков
СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА НЕОБХОДИМИТЕ ЛОГИСТИЧНИ КОМПЕТЕНЦИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЖЕНСКО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО В ИТАЛИЯ И БЪЛГАРИЯ 170

Ас. д-р Любомира Тодорова
РЕЛАЦИЯ МЕЖДУ ЛОЗОВИТЕ НАСЪЖДЕНИЯ, ВИНОПРОИЗВОДСТВОТО И ВИНЕНИЯ ТУРИЗЪМ 176

Ас. д-р Павлин Павлов
ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 182

Финансово-счетоводни аспекти и социално застрахователна защита в селското стопанство

Проф. д-р Андрей Захариев, д-р по ик. Ивайло Маринов
БЪЛГАРИЯ И РУМЪНИЯ ПО ПЪТЯ НА РАСТЕЖА И КОНВЕРГЕНЦИЯТА – СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ И ОЦЕНКА 191

Проф. д-р Атанас Атанасов
ЗЕМЕДЕЛСКИЯТ СЧЕТОВОДЕН ОТЧЕТ КАТО НЕОБХОДИМА БАЗА ОТ ДАННИ ЗА ЦЕЛИТЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА СЧЕТОВОДНА ИНФОРМАЦИЯ 200

Доц. д-р Иванка Димитрова, д-р Диана Янкова
СПЕЦИФИЧНИ ОСОБЕНОСТИ ПРИ КАЛКУЛИРАНЕТО И ОЦЕНКАТА НА ЗЕМЕДЕЛСКАТА ПРОДУКЦИЯ 208

Доц. д-р Галя Иванова-Кузманова
ПРОБЛЕМИ ПРИ СЧЕТОВОДНОТО ОТЧИТАНЕ НА КВОТИ ЗА ЕМИСИИ НА ПАРНИКОВИ ГАЗОВЕ.....216

Доц. д-р Диана Крумова
ВЪПРОСИ НА КОМПЮТЪРНОТО СЧЕТОВОДСТВО В СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ 222

Доц. д-р Венцислав Вечев
ОСОБЕНОСТИ ПРИ ОЦЕНЯВАНЕТО НА ПРЕДОСТАВЕНИТЕ ОБЕЗПЕЧЕНИЯ ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ В БАНКИТЕ.....228

Ас. д-р Пламен Петров
РОЛЯТА НА АГРАРНИЯ СЕКТОР В СИСТЕМАТА НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА.....235

Докторант Станислав Шишманов
ПЛАТЕЖНО ПОСРЕДНИЧЕСТВО НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПРИ УРЕЖДАНЕ НА ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ И ДЪРЖАВНИЯ И ОБЩИНСКИТЕ БЮДЖЕТИ.....241

Маркетинг, дистрибуция и търговия със селскостопански продукти

Доц. д-р Пенка Горанова
РЕКЛАМНА КАМПАНИЯ НА ФИРМА “ЖИТАРА” ООД.....251

Доц. д-р Марина Николова
СЪСТОЯНИЕ НА ПАЗАРА НА ЗЕМЕДЕЛСКИ ЗЕМИ
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 261

Доц. д-р Симеонка Петрова
ВЛИЯНИЕ НА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯТА НА АГРАРНОТО
ПРОИЗВОДСТВО ВЪРХУ АСОРТИМЕНТНОТО
ПРЕДЛАГАНЕ 273

Доц. д-р Петранка Мидова
ПАЗАРЪТ НА СЛЪНЧОГЛЕДОВО ОЛИО – АНАЛИЗИ
И ПЕРСПЕКТИВИ.....281

Доц. д-р Маргарита Шопова
СТАТИСТИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РЕГИОНАЛНИТЕ РАЗЛИЧИЯ
НА ИЗПОЛЗВАНАТА ЗЕМЕДЕЛСКА ПЛОЩ.....289

Доц. д-р Красимира Славева
СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ ВЪВ ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ
НА БЪЛГАРИЯ СЪС СЕЛСКОСТОПАНСКИ СТОКИ 296

Доц. д-р Любомир Любенов
СЕГМЕНТИРАНЕ ПАЗАРИТЕ НА ПЧЕЛЕН МЕД
В ОБЛАСТ РУСЕ.....304

Гл. ас. д-р Галя Георгиева
ВИДОВО МНОГООБРАЗИЕ НА БИОПРОДУКТИТЕ
В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО 309

Доктор по икономика Георги Димитров
ПРИЛОЖЕНИЕ НА МЕТОДИТЕ ЗА БИЗНЕС ПРОГНОЗИРАНЕ
В АГРАРНИЯ СЕКТОР.....317

Докторант Александър Ангелов
УПРАВЛЕНИЕ НА ЗАПАСИТЕ ОТ ДОСТАВЧИЦИТЕ
ВЪВ ВЕРИГИТЕ НА ДОСТАВКА В СЕЛСКОТО
СТОПАНСТВО 330

Студент Надежда Беновска
ХАРАКТЕРИСТИКА НА ХИБРИДЕН СОРТ ЦАРЕВИЦА
КНЕЖА 509. НОВИТЕ ТЕХНОЛОГИИ ПРОМЕНЯТ
ИКОНОМИКАТА 336

Информационни технологии в селското стопанство

Проф. д.ик.н Сергей Охрименко, доц. д-р Агоп Саркисян,
докторант Сергей Пянковский
ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОЦЕСИТЕ
ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ 347

Доц. д-р Светослав Илийчовски
АНАЛИЗ НА ДИГИТАЛНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ НА ЖЕНИТЕ
ПРЕДПРИЕМАЧИ В БЪЛГАРИЯ И АНГЛИЯ 354

Антоний Богданов
ИТ АВТОМАТИЗАЦИЯ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО.....360

Екологизация и устойчиво развитие на селското стопанство

Prof. DSc. Shaban Nidal, Dr. Erika Andenna Dr. Kadhum Eman,
Dr. Luay Tailah
AGRONOMISTS JOB DON'T REDUCE NATURAL RESOURCES
TO MEET TODAY'S NEEDS WITHOUT COMPROMISING
THE NEEDS OF FUTURE GENERATION.....369

Доц. д-р Минка Анастасова – Чопева
РАВНИЩЕ НА СОЦИАЛНАТА УСТОЙЧИВОСТ
В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО 378

Доц. д-р Тихомир Личев
ДЕМОГРАФСКИЯТ ВЗРИВ“ И ГЛОБАЛНИТЕ КЛИМАТИЧНИ
ПРОМЕНИ.....386

Албена Симеонова, Пепо Петров
БИОЛОГИЧНОТО ЗЕМЕДЕЛИЕ В БЪЛГАРИЯ - СЪЩНОСТ
И ПРОБЛЕМИ. САНКЦИИ, ДОБРИ ПРАКТИКИ
И ИНОВАЦИИ.....392

Гл. ас. д-р Емил Николов
ИНТЕГРИРАНЕ НА КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА
ОТГОВОРНОСТ В ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КООПЕРАЦИИ.....403

Гл. ас. д-р Иван Маринов
УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО
В БЪЛГАРИЯ ЧРЕЗ ИМПЛЕМЕНТИРАНЕ
НА КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ 410

Гл. ас. д-р Десислава Алексиева
ИНТЕРЕСИ В УПРВЛЕНИЕТО.....417

Гл. ас. д-р Елена Йорданова
ЕКОЛОГИЧНА ОТГОВОРНОСТ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ 423

Докторант Валерия Николаева
ИНТЕЛИГЕНТНО ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА
ПРОИЗВОДСТВО НА КАРТОФИ.....428

Магистър Галина Мирчева
БАЛАНС МЕЖДУ ПРИРОДО-ЕФЕКТИВНО И МОДЕРНО-
ТРАДИЦИОННО СТОПАНСТВО
(по примера на смесено животновъдно-растениевъдно стопанство
в с. Петърница, общ. Долни Дъбник, обл. Плевен) 437

Студент Анета Врайкова
БИОРАЗНООБРАЗИЕТО И ПРЕХОДА КЪМ ПО-ЕКОЛОГИЧНА
ИКОНОМИКА 444

Студенти Радой Йосифов и Анета Врайкова
АНАЛИЗ НА ПРЕДЛАГАНИТЕ БИОПРОДУКТИ
В ХРАНИТЕЛНА ВЕРИГА БИЛЛА БЪЛГАРИЯ 450

Правни, исторически и социално-културни бариери на общата селскостопанска политика в Европейския съюз

PhD. Associate Professor Panagoreț Ioana, PhD. Associate Professor Panagoreț Dragoș, PhD. Lecturer Panagoreț Andreea
FOOD SAFETY POLICIES AND STRATEGIES IN ROMANIA 461

К.э.н., старший преподаватель Елена Сергеевна Шараг
ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА РАЗВИТИЯ
АГРОСЕКТОРА УКРАИНЫ 472

Доц. д-р Маруся Линкова
ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ИМПЕРАТИВИ И ФЛУКТУАЦИИ
В РАЗВИТИЕТО НА АГРОБИЗНЕСА 478

Доц. д-р Ирена Емилова
ЗА СОЦИАЛНАТА РОЛЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КООПЕРАЦИИ..486

Доц. д-р Николай Марков, доц. д-р Светослава Стойчева
НЕРАГЛАМЕНТИРАНИЯ ТРУД – СОЦИАЛЕН ДЪМПИНГ
В ЖИВОТНОВЪДСТВОТО.....491

Гл. ас. д-р Надежда Цветкова
ПРЕЗДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ДЕЙНОСТТА
НА ЗЕМЕДЕЛСКИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛ-ПЧЕЛАР 502

Мирослав Маринов
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ
КООПЕРАЦИИ В УСЛОВИЯТА НА ЗАСИЛЕНА
КОНКУРЕНЦИЯ.....507

Доктор Георги Ангелов
ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО И ВЪЗДЕЙСТВИЕТО
НА ПОДХОДА ЛИДЕР ВЪРХУ МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ
ЗА ПЪРВИЯ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД НА ПРСР (2007-2013).....513

Докторант Боряна Георгиева
ОСНОВНИ АСПЕКТИ И ПРОБЛЕМИ ПРИ ДЕФИНИРАНЕ
НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ В БЪЛГАРИЯ.....522

Докторант Росен Коцев
НЯКОИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ПРОБЛЕМИ НА СЕЛСКИТЕ
РАЙОНИ В КОНТЕКСТА НА АГРАРНИЯ СЕКТОР
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 529

Докторант Елена Ташкова
ДЕЙНОСТИ В РЕГИОНА НА ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД/
ОБЛАСТНА ДИРЕКЦИЯ НА ДФ „ЗЕМЕДЕЛИЕ“ –
БЛАГОЕВГРАД 540

Докторант Цветан Марков
АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОБЕКТИТЕ НА
ИНДУСТРИАЛНА СОБСТВЕНОСТ В БЪЛГАРИЯ 548

МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

**СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО
И РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО**

Свищов, 4 октомври 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 35 години от създаването на катедра „Аграрна икономика“ и е част от научните форуми, отбелязващи 83 годишнината на Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов

ISBN 978-954-23-1762-3

Издателство и печат: Академично издателство „Ценов”
Свищов, ул. Градево № 24

ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА И ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА В КОНТЕКСТА НА СТРОИТЕЛСТВОТО ВЪРХУ ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ

Доц. д-р Гена Велковска
Тракийски Университет, Стопански факултет, гр. Стара Загора, Република България, e-mail: gvelkovski@abv.bg

Резюме: *Инвестиционните предложения за строителство, в това число и върху земеделски територии, е една от областите - предмет на екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда, тъй като според нормата на чл.81, ал.1 от Закон за опазване на околната среда (ЗООС), при осъщвствяването на инвестиционни предложения за строителство са възможни значителни въздействия върху околната среда.*

Наличието на екологична оценка е също така едно от необходимите и съпътстващи условия преди стартиране в процеса на устройственото планиране и по – точно, част от подробния устройствен план при смяна на предназначението на земеделска земя за неземеделски нужди.

Предмет на разглеждане в доклада е приложимостта на правната регламентация на екологичната оценка и оценката върху околната среда при строителството върху земеделски територии, в нейните положителни и негативни аспекти.

Ключови думи: *екологична оценка, овос, земеделска територия, строителство, инвестиционно предложение, необходимост, компетентен орган, възложител.*

Увод

Според текста на точка 74 от допълнителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда (www.lex.bg), ,,оценка на въздействието“ е процес, които обхваща изготвянето на доклад по оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) от възложителя на инвестиционно предложение, провеждането на консултации, оценяването от компетентния орган на информацията, която е предоставена в доклада за ОВОС, и евентуално на допълнителната информация, която е предоставена от възложителя на инвестиционното предложение и

на получената, чрез консултациите, информация, и обоснованото заключение на компетентния орган относно значителното въздействие на инвестиционното предложение върху околната среда и включването на обоснованото заключение на компетентния орган в решението.

„Възложителят на инвестиционното предложение“ се квалифицира в точка 20 от допълнителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда (www.lex.bg), като обществен орган, физическо или юридическо лице, който е оправомощен да възложи плана или програмата.

В точка 18 от допълнителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда (www.lex.bg), „въздействие“ се определя като всяко въздействие върху околната среда, което може да бъде причинено от реализирането на инвестиционното предложение за строителство, дейност или технология, включително върху здравето и безопасността на хората, флората, фауната, почвата, въздуха, водата, климата, ландшафта, исторически паметници и други материални ценности или взаимодействието между тези фактори.

Обект на разглеждане в материала са някои нюанси от правната регламентация на екологичната оценка и на оценката на въздействие върху околната среда в българското законодателство.

Предмет на разглеждане са също регламентираните необходимост и задължително условие за стартиране и реализиране на инвестиционно намерение за строителство върху земеделски територии на ОВОС.

Целта е, на база на горното, да се направят някои авторски изводи и препоръки, свързани със спецификата на екологичната оценка и ОВОС в аграрния сектор.

1. Екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда – правни регламенти.

На инвестиционните предложения за строителство, в това число върху земеделски земи, по смисъла на чл.81, ал.1, от Закона за опазване на околната среда (www.lex.bg), при чието осъществяване са възможни значителни въздействия върху околната среда, се прави оценка на въздействието върху околната среда (www.lex.bg).

Гамата на инвестиционните предложения, регламентирана в предложение №1 към Закона за опазване на околната среда (www.lex.bg), е твърде широка.

В това приложение, като обект на задължителна екологична оценка попадат, например, следните обекти от групата на земеделската инфраструктура:

а/ ферми за интензивно отглеждане на птици или свине с повече от :

- 85 хиляди места за отглеждане на бройлери, 60 хиляди места за кокошки - носачки;
- 3000 места за отглеждане на свине за угояване (над 30 килограма тегло), или
- 900 места за свине – майки;
- а също така редица обекти от хидротехническата инфраструктура, обслужваща аграрния отрасъл, други елементи на техническата инфраструктура, също свързани с потребностите на отрасъла, но и предмет на учредяване на вещни права върху земеделските земи.

Когато за осъществяване на инвестиционното предложение, трябва да се развият и други, свързани с основния предмет на оценка, спомагателни и поддържащи дейности, според нормата на чл.82, ал.3 от Закона за опазване на околната среда (www.lex.bg), те също се включват в изискващата се оценка, независимо дали отсъстват от посоченото приложение №1.

Ако тези дейности са самостоятелни, като инвестиционни предложения и съответно са обект на ОВОС, всички оценки се съвместяват, като се провежда една обединена процедура.

Оценката на инвестиционното предложение завършва с решение на компетентния орган по чл.93, ал.2 от Закона за опазване на околната среда (www.lex.bg) или по чл.94 от същия закон.

Министърът на околната среда и водите е именно компетентния орган за вземане на решения по ОВОС за инвестиционни предложения, разширения или изменения, засягащи резервати, национални паркове и поддържани резервати – защитени територии по реда на Закона за защитените територии и засягащи територия, контролирана от две или повече РИОСВ.

Своята компетентност Министъра на околната среда и водите упражнява също така при сондажи за проучване и добив на неконвенционални въглеводороди, в това число шистов газ, които инвестиционни програми не рядко се провеждат върху земеделски земи.

Друг компетентен орган според регламента на чл.94, ал.2 от Закона за опазване на околната среда (www.lex.bg) е Директора на съответната РИОСВ.

Тази компетентност се реализира за вземане на решения по ОВОС за инвестиционни предложения, разширения и изменения,

извън диапазона на компетентността на Министъра и когато Министърът на околната среда и водите е възложител.

Функциите на възложителя са регламентирани подробно в текста на чл.95, 96 и чл.97 от Закона за опазване на околната среда (www.lex.bg).

Възложителят на инвестиционното предложение информира компетентния орган писмено и обявява своето предложение на интернет страницата си или по друг подходящ начин.

Компетентният орган обявява предложението на интернет страницата си и уведомява писмено Кмета на съответната община, район и кметство.

Кметът на съответната община, район и кметство обявява инвестиционното предложение на интернет страницата си.

Възложителят осигурява изработване на задание за обхват и съдържание на ОВОС, за инвестиционните предложения по приложение №1 и за тези, за които с решение е преценено да се извърши ОВОС.

Възложителят, освен това, провежда консултации с компетентните органи за вземане на решения по ОВОС или оправомощени от тях длъжностни лица с други специализирани ведомства и засегнатата общественост по отношение на специфичните особености на предлаганото строителство, в това число и върху земеделски земи, дейности и технологии, степен на развитие на проектното решение и взаимовръзката му със съществуващи или други планирани строителство, дейности и технологии и така нататък.

Оценката на инвестиционното предложение се финализира с конкретно решение, което включва: условия, мерки и ограничения, които са задължителни за възложителя.

Влязлото в сила решение има задължителен характер, тъй като има важната роля на задължително условие за одобряването на инвестиционното предложение.

Органът по одобряването се съобразява с характера на решението, отчитайки поставените в него условия, мерки и ограничения.

Специфичен правен регламент е прекратяването на процедурите по ОВОС и екологичната оценка.

Според нормата на чл.82, ал.6 от Закона за опазване на околната среда (www.lex.bg), тези процедури може да бъдат прекратени на всеки етап, когато се установи недопустимост на съответното инвестиционно предложение.

2. ОВОС на инвестиционни предложения за строителство върху земеделски земи.

Оценката на въздействие върху околната среда, според регламента на чл.92 от Закона за опазване на земеделските земи (www.lex.bg), е задължителна за инвестиционни предложения за строителство върху земеделски земи, съгласно посоченото приложение №1, към Закона за опазване на околната среда.

Необходимостта от извършване на ОВОС се преценява според нормата на чл.93, ал.1 от Закона за опазване на околната среда (www.lex.bg), за инвестиционни предложения от приложение №1 и за всяко инвестиционно предложение в разширен или изменен вид, също съгласно приложение №1.

Необходимостта от извършване на ОВОС се преценява също така за всяко разширение или изменение на инвестиционно предложение от приложение №2 към Закона за опазване на околната среда (www.lex.bg).

В точка 1 „Селско, горско и водно стопанство“, са включени следните разновидности на инвестиционни предложения, касаещи земеделски територии:

а) комасация на селскостопански земи;

б) използване на необработваеми и полупустеещи земи за интензивни селскостопански цели;

в) мелиоративни дейности в селското стопанство, включително напояване и пресушаване на земи;

г) първично залесяване и обезсалесяване с цел промяна на предназначението на земята;

д) интензивно животновъдство;

е) интензивно развъждане на риба;

ж) пресушаване на земи от морето.

Строителството върху земеделските земи с променено предназначение за неземеделски нужди, се предшества и свързва с изискването на регламента на чл.21 от Закона за опазване на земеделските земи.

Съгласно този регламент, за определяне на площадка или трасе за строителство върху земеделски земи с променено предназначение за неземеделски нужди, се изискват и влезли в сила решения или становища, издадени по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда „Екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда“.

Според нормата на чл.30, ал.1 от Правилника за прилагане на закона за опазване на земеделски земи (www.lex.bg), за всеки обект, който ще се строи върху земеделска земя, се комплектува преписка, един от чиито компоненти е становище или влязло в сила решение, издадено по реда на посочената глава шеста от Закона за опазване на околната среда „Екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда“.

Екологичен елемент има също така в правните регламенти, отнасящи се пряко до строителството върху земеделски земи, без промяна на тяхното предназначение.

Според нормата на чл.6 от Наредба №19 от 25 октомври 2012г. за строителство в земеделските земи без промяна на предназначението им (www.lex.bg), допустимото застрояване върху земеделски територии се определя като се съобразява с инвестиционната инициатива на собственика на земята, с конкретните климатични и екологични и други условия на земеделската територия.

Инвестиционните проекти, по които се издава разрешение за строеж върху земеделска територия, се съгласуват и одобряват след писмено заявление на възложителя, след представяне на пакет документи, които задължително включва, влезли в сила административни актове, които в зависимост от вида и големината на строежа са необходимо условие за разрешаване на строителство.

Този административен акт по своята същност е влязло в сила решение по ОВОС или е решение, с което е преценено да не се извършва ОВОС по реда на Закона за опазване на околната среда.

Заключение

Краткият преглед на нормативната уредба на Република България във частта „Екологично – оценъчно“ законодателство и приложимостта на съответните правни норми в земеделското законодателство, налага следните изводи и препоръки от гледна точка на автора, а именно:

А) Необходимо е запълването на една сериозна липса в аграрното и екологичното законодателство, чрез изработване, обсъждане и приемане на нарочен подзаконов акт (Наредба за регламентиране спецификите на екологичната оценка и ОВОС при инвестиционни предложения за строителство върху земеделски земи);

Б) От актуализиране и ревизиране се нуждаят:

- Някои текстове в строителното законодателство и в ЗООС, касаещи разрешението за строеж и загубата на правно действие в определени случаи;
- Текстовете за обществено обсъждане на ОВОС – процедури, срокове, обжалване и така нататък;
- Текстове, отнасящи се за административния контрол – упражняване, субекти, обекти, резултати.

Процесът на актуализиране на екологичното законодателство в разглежданата част, трябва да носи перманентен характер от гледна точка на приложимостта на неговите правни норми в аграрния сектор и влиянието на тази приложимост върху ефективността на агромениджмънта.

ЛИТЕРАТУРА

Закон за опазване на земеделските земи, Обн. ДВ. бр.35 от 24 Април 1996г., изм. и доп. ДВ. бр.83 от 9 Октомври 2018г.;

Правилник за прилагане на закона за опазване на земеделските земи, приет с ПМС № 240 от 24.09.1996г., Обн. ДВ. бр.84 от 4 Октомври 1996г., изм. и доп. ДВ. бр.93 от 9 Ноември 2018г.;

Закон за опазване на околната среда, Обн. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., попр. ДВ. бр.98 от 18 Октомври 2002г., изм. ДВ. бр.24 от 22 Март 2019г., изм. ДВ. бр.36 от 3 Май 2019г.;

Наредба №19 от 25 октомври 2012г. за строителство в земеделските земи без промяна на предназначението им, в сила от 06.11.2012г., издадена от министъра на земеделието и храните и министъра на регионалното развитие и благоустройството, Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г.;

www.lex.bg.